

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1905. Julius 13.

Csütörtök.

XXIV. évfolyam. 56. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
4 hasábos petitsorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos és árverési hirdetések külön díjtétel szerint.
Nyíltér sora 30 fillér.
A hirdetések s nyílt erek díja előre fizetendő.

Törvényes uton.

Nincs erőszak. E kijelentés hangzik a kormánykörökhöz legközelebb álló tényezőktől, és nem is lesz erőszak, ezt igyekezik kijelenteni a legilletékesebb helyről nyert felhatalmazás alapján a félhivatalos „Budapesti Tudósító.”

Igy tehát azon országgá kürtölt híresztelés, mely a renitens közigazgatási tisztviselők ellen állítólag tervezett eljárásra vonatkozik, csak hirlapi kaesává zsugorodik össze, mely valamely politikát csinálni akaró merész fantáziának rémlátásából keletkezett, mert ilyen tervezgetések a kormánytól teljesen távol állanak.

Sőt megcáfolja a félhivatalos a kormánynak imputált, a sajtószabadság korlátozására és a törvényhatóságok önkormányzati jogának megnyirbálására irányuló tervére vonatkozó híreszteléseket is.

A Fehérvári kormányának egyáltalán nem terve a törvénytelen ségek terére lépni, meg nem szavazott adókat behajtani és meg nem ajánlott ujoncokat sorozni.

Csupán a legszükségesebb adminisztratív teendőket szándékozik végezni s e közben a békés megoldást, uralkodó és nemzet közötti diszharmonia kiegyenlítését igyekszik szolgálni azon idő alatt, mely a képviselőház egybegyűléséig még hátra van.

Ezt pedig most már kötelessége is tennie: mert az állami gépezetnek megakadnia nem szabad.

Nagyon helyes és indokolt elhatározása is ez a Fehérvári kormányának, mert mihelyt a törvényen kívüli állapotba még a törvénytelen ségek terére is rá alálna lépni, a legkisebb alkotmányellenes kormányzati ténnyt elmerné követni: az egész nemzetet mint egy embert találna magával szemben sűrű phallanxokba tömörülve, melyeket a k. u. k. Armé összes generálisai sem volnának képesek áttörni.

Igy tehát a városi és vármegyei törvényhatóságoknak az ellentállás érdekében kifejtett állásfoglalása csak a jövő érdekében történik, mert a kormánynak ezidő szerint még nincsen olyan ténye, mely az ellentállást szükségessé tegye.

Az alkotmány érdekében azonban mindenesetre felette fontos a törvényhatóságok állásfoglalása, mert ez által már eleve felépül azon védfal, melyen a bekövetkezendő törvénytelen lépések megtörnek s melyen hajótörést szenved a leg-

első merénylet, mely ezeréves alkotmányunk ellen elkövetetnék.

Öreg királyunk a kormányzás nehéz gondjaitól kimerülten most pihen, nyári üdülő helyén. A nemzet az aranykalászkát ringató rónákon van elfoglalva az Isten áldásának betakarításával, mindkét tényező tehát elvonva a politikai élet zajos tengerétől, higgadtan gondolkozhatik a jövő teendői felől.

Vajha ezen idő megérlelné a békés megértést, mely után a nemzet és uralkodója között felmerült diszszonanciák elenyészőnek s létre jöhetne a békés kibontakozás az ország megrázkódtatása nélkül a nemzet és uralkodó örömeire és hasznára.

Ezen utat igyekezzék a Fejérvári kormány előkészíteni, egyengetni és kiépíteni, mely ténykedése által még érdemeiket szerezhet magának. A nemzet pedig ne zárkózzék el ridegen a kísérletezések elől, hanem szintén igyekezzék azt lehetővé tenni, mert csak egymást megértés teszi lehetővé a mindenki által rég óhajtott és várt békés kibontakozást.

Háromszékmegye törvényhatósági bizottsága a jövő szombaton, július 15-én közgyűlést fog tartani, a melyen tárgyalni fogják a múlt hó 23-án tartott rendkívüli közgyűlésre elkészült beadott bizalmatlansági indítványt is a Fehérvári kormánnyal szemben, ugyancsak a Franczy-féle javaslatot is, mely az ujonc- és adó megtagadásról szól. Ismerve a közhangulatot, azt hisszük, hogy a közgyűlés a bizalmatlansági indítványt az imparlamentáris kormánnyal szemben magáévá teszi, s ezáltal a vármegyétől fogva jellemző hazafias álláspontot helyezkedik; egy dolognak azonban kifejezést kell adnunk s ez az, hogy az önkéntes adófizetés elfogadásának megtiltását célszerű és helyes volna a határozatból mellőzni, mert ennek a káros hatását sok csapástól sújtott szegény székely népünk később midőn a felgyült hátrálékokat egyszerre fogják, a rendes viszonyok beálltával felhajtani, súlyosan fogják érezni.

Alispánok a belügyminiszternél. A főispánoknak a belügyminiszternél történt legutóbbi tisztelgése alkalmával a főispáni teendőkkel megbízott alispánok és polgármesterek nem voltak a belügyminiszternél. Ezeket Kristóffy belügyminiszter most magához kérte, s egyenként konferál velük a vezetőség alatt levő törvényhatóságok dolgairól. Összesen tizenkét törvényhatóság van olyan, a melynek élén hosszabb-rövidebb idő óta nincs főispán. Ezek között van Pest vármegye is a melynek alispánja, Beniczky Lajos múlt szombaton déli tizenegy órakor jelent meg a belügyminiszternél.

Beniczky alispán a minisztertől jövet a következőket mondotta egy újságról:

— A kihallgatás során a belügyminiszter kijelentette, hogy sem az én személyemmel, sem pedig a vármegye tisztviselőivel szemben semminemű retorzióval nem fog élni, mert a vármegyei tisztviselők, mint a törvény-

hatóság közegei ezen hatóság rendeleteit végrehajtani kötelesek. De kijelentette a belügyminiszter, hogy a kormány a békés kiegyenlítés érdekében dolgozik és kíváncsi volna, hogy ez az eszme a vármegye közönségében is minél nagyobb tért hódítson.

A félóras kihallgatás során a belügyminiszter különösen a vármegye közigazgatási és gazdasági viszonyairól kérdezősködött. Arról azonban nem volt szó, hogy a vármegyei törvényhatóságok által hozott ellentálló határozatokat megsemmisít-e vagy sem.

Beniczky alispánnak ezen kihallgatás után az a véleménye, hogy a kormány kerülni akar mindennemű erőszakoskodást s nem szándékozik tenni semmi olyan intézkedést, ami a már úgyis izgatott hangulatot még jobban elnérgesítené.

A törvényhatóságok és a kormány. A félhivatalos „Magyar Nemzet” a következőket írja:

— Az 1886: XXI. törvények igen szabatosan megállapítja a vármegyék jogait és köteleseit. És a felől minden törvényhatóság teljesen és tökéletesen nyugodt lehet, hogy senki őket korlátozni és zaklatni nem fogja, a míg e törvény által megvont kereten belül maradnak. Sőt tovább megyünk. Ha egyes törvényhatóságok, kétségtelen hazafias indokból, olyan határozatokat hoznak is, melyek csak a törvény félreértésén vagy félremagyarázásán alapulhatnak, ha ilyenképpen törvényellenes határozatok jönnek is létre, melyek előtt a kormány szemet nem hunyhat, a törvényhatóságok letörésére, az éles fegyverrel való haragra azért a kormány nem gondol, hanem buzgósággal fog ódatatni, hogy a mi a törvénytelen elenkezik, az elimináltsák s így a jogrend fenntartását garantálják. Ilyenképpen a kormány mindent el fog követni, hogy a törvényhatóságokkal konfliktus ne keletkezzék. És ez az álláspont az egyedüli, mely a kormány általános politikai missziójának is megfelel.

A válság.

Fehérvári a királlyal.

Fehérvári Géza báró miniszterelnök, aki pénteken este távozott a fővárosból, szombaton reggel Bécsbe érkezett és onnan egy félóra mulva tovább utazott Ischlbe. A király útján hat órákor hosszabb audiencián vette át a miniszterelnök jelentését a helyzetről.

Politikai körökben azt hiszik, hogy újabb békekísérlet majd csak a király ischli üdülése és a hadgyakorlatok megkezdése közé eső időben — tehát augusztus második felében lesz, mert addig nem akarják háborgatni a megindítandó fontos alkudozásokkal a királyt, aki a pihenésre föltöbb rá van utalva. Reménylik egyébként, hogy az augusztusi tárgyalásokon sikerül nyélbeütni, ha egyebet nem, az átmeneti koalíciós kormányt, mert tényleg hoznak valami engedményt.

KÜLFÖLD.

Az orosz forradalom.

A Potemkin megadta magát.

A béke galambja kiterjesztette szárnyait a Pontus Euxinus vizein. Odessza nem nyugtalankodik, a török szultán nem félti öreg csatahajóit és kikötő-

városait, csend van a Boszporus tájékán: a Potemkin leszerelt. Megadta magát Romániának.

Bámulatos gyorsasággal követték egymást az események. A fekete tengeri hajóraj osztálya utra kelt, hogy felkeresse és semmivé tegye a lázadó hajót. Nem találta meg; de ezuttal nagy oka volt neki, mert a Potemkin, Feodózából elindulva, nem Batum felé vette útját, hanem az éjszaka sötétjében váratlanul és meglepetésszerűen megjelent ismét a román vizeken, Konstantinápoly előtt.

A hajón, úgy látszik, nagy bajok támadtak az utolsó napokban. Az egyetértés megbomlott a lázadó matrózok között és már csak a kisebbség értett egyet a földélzeten utazó forradalmi bizottsággal. Négy százan a leszerelés mellett voltak. A belső meghasonlások okai közt lehet az is, hogy — mint mondják — tifusz ütött ki a hajón, de elhatározó fontossággal az Odesszából kapott értesítések hatottak. Megtudták, hogy Odessza nem lázong többé. Erre a leszerelő pártja végképpen felülkerekedett s ámbár még Konstanza előtt sem egyeztek meg egymás közt, a román hadságnak az az ígérete, hogy katonaszökevénynek tekinti s nem adja ki őket Oroszországnak, döntő súlytal esett a mérlegbe és a Potemkin kapitulált. A román kikötő népe szimpátiával fogadta a forradalmat csináló hajósnepet s emberséges magatartásával a hivatalos Románia is jelét adta függetlenségének.

Oroszországban e közben, úgy látszik, ismét fordul a politika iránya a reakció felé és feltűnést keltő a cáár beszéde, melyből szinte a bűnbánat szól eddig haladó irányban tett lépéseiről.

Nemzetközi alkoholizmus elleni X. kongresszus

Budapest, 1905. Szept. 11—16.

Az 1903. év április havában Brémában tartott nemzetközi alkoholizmus elleni IX. kongresszus elhatározta, hogy a nemzetközi X. kongresszus 1905. évében Budapesten fog ülésezni. Az alulírott szervező bizottság — főleg a külföldi érdeklődők kívánságának megfelelően — megállapította, hogy a kongresszust 1905. évi szeptember hó 11-étől 16-ig bezárólag tartja meg.

Az alkoholizmus elleni ezen nemzetközi kongresszus ezuttal oly országban fogja tárgyalásait tartani, amelyben eddig az alkoholizmus veszedelmének oláhítására ugyszólván semmi sem történt. Az a csekély társadalmi mozgalom, mely a bécsi hasonló tárgyú kongresszus hatása folytán hazánk

ban megindult, még alig mutat fel valamelyes eredményt s küzd a kezdet nehézségeivel. Pedig az alkoholizmus kérdése immár régen kinőtt azon szűk keretből, melyben az ellene való védekezés kezdetén mozgott és nagyfontosságú társadalmi kérdéssé fejlődött.

Köztudomású, hogy az alkoholizmus minden társadalmi osztálynak véztes csapása és sujt szegényt gazdít, művellet műveletlent egyaránt. Nem is egyesekhez, se nem egyes osztályokhoz, hanem mindenkihez, osztálykülömbőség nélkül intézzük hívó szövegünket, vegyen részt kongresszusunkban, igyekezzék a fontos kérdést minél alaposabban megismerni, s velünk együtt arra törekedni, hogy az emberiség ezen pusztító járványát közös erővel leküzdjék. Társadalmi betegségtől csak öntudatos társadalmi közönség válthat bennünket.

Kongresszusunk nem egy irány szolgálataiban áll. Működésünkben egyesül minden törekvés, mely az alkoholizmus leküzdését előzza, akár a mértéketlenség, akár a teljes abstinencia útján. Tárgyalásaink nem ölelik föl az alkoholizmus összes kérdéseit: az anyag immár oly nagy, hogy lehetetlen minden részletre egy kongresszus keretén belül kiterjeszkedni. A brémai kongresszus fényesen bevált mintájára mi is csak a főbb pontokat, a leginkább aktuális tárgyakat szemeltük ki megvitatás céljából, melyben képviselői van a kérdés szociális, pedagógiai, hygienikus, jogi és orvostudományi része, s így minden résztvevő megtalálhatja az őt leginkább érdeklő fejezeteket.

A megtartandó kongresszus fontos kulturáliszióra hivatott nem csak Magyarországon, hanem általában vagy épenséggel nem, vagy nagyon kevés ismerik az alkohol-ellenes törekvések áldásait és ezért különösen is felszólítjuk őket, használják fel az alkalmat azon nemzetek tapasztalatainak megismerésére, melyek a küzdelmet már évtizedek óta folytatják. Ezen nemzeteket pedig kérjük, küldjenek minél több képviselőt közénk, hogy az e téren szerzett ismereteiknek és tapasztalataiknak gazdag tárából merithessünk és azt a magunk számára értékesíthessük.

Tiszteletbeli előkököl felkértettek:

Dr. Berzeviczy Albert,

v. b. t. t. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter.

Márkus József,

Budapest főpolgármester.

Halmos János,

Budapest főpolgármestere.

A kongresszus szervező- és végrehajtó-bizottsága:

Halmos János m. kir. udv. tanácsos, Budapest székesfőváros polgármestere, mint a szervező bizott-

ság elnöke, Babarcei Schwartz Ottó m. kir. udv. tanácsos, főrendiházi tag, mint a végrehajtó-bizottság elnöke, dr. Neményi Imre min. osztály-tanácsos, Viola Imre székesfővárosi tanácsnok, mint a végrehajtó bizottság alelnökei.

Dr. Stein Fülöp,

orvos,

a szervező és végrehajtó bizottság főtitkára,

Dévény Gyula,

tanácsjegyző,

a szervező bizottság előadó jegyzője,

Dr. Deutsch Ernő, Dr. Hollós József

orvos,

orvos,

a végrehajtó bizottság titkárai.

Taufer Karoly,

gyógyszerész,

a szervező és végrehajtó bizottság pénztárnoka

A kongresszuson való részvétel, valamint mindennemű más bejelentés dr. Stein Fülöp titkár címen a nemzetközi alkoholizmus elleni X. kongresszus irodájába (Budapest, IV., Központi városház) intézendő, mely minden irányban szívesen szolgál felvilágosítás al. (Hivatalos órák naponta d. u. 4—6 ig.) A kongresszussal kapcsolatban rendezendő kiállításra vonatkozólag bővebb felvilágosítást ad és bejelentéseket elfogad dr. Kovács Gyula kir. tanácsos, a kecsk. muzeum igazgatója. (V., Váci-körút 32.) A tagsági díj 6 korona. Pénzküldemények a végrehajtó bizottság pénztárához, Taufer Karoly gyógyszerész urhoz (VI., Teréz-körút 39. sz.) intézendők. A tagok a kongresszus valamennyi nyomtatványát ingyen kapják.

Ideiglenes munkarend.

I. Ünnepi előadás.

Gruber—München Az „én“ egészségtana.

II. Az értekezések tárgyai:

1. Az alkohol befolyása az emberi és állati szervezet ellenálló képességére különös tekintettel az átöröklésre. Referens: Laitinen—Helsingfors.
2. Alkohol mint tápszer. Referens: Kassowitz—Bécs.
3. A munkások kulturális törekvései és az alkohol. Referens: Wandervelde—La Hulpe, Kíss—Budapest.
4. Alkohol és nemi élet. Referens: Forel—Chigny prés Morges.

T Á R C A.

Népregek.

Hontvármegyében, a szántai vízforrások között lugzó alaku üreg van, fölötté emberforma kőszikla, alatta pedig kénes víz buzog; a néprege szerint lugzóval együtt kővé merevült asszony az, ki Lucea napján lugozni mert. Egy kemence alaku szikláról s a benne elszórt kővekről pedig úgy szól a népmonda, hogy egy másik asszony kővé vált kenyeri azok, mert szintén Lucea napján esett rá a sütés. A váci kálvária-kápolna falát kívülről mésztufa burkolja és szépen ellenáll az a szivacsos kőzet a légköriek romboló hatásának; de mivel durva lyukacsosságával jól imitálja a rozskenyér hólyagos belét, keletkezőmódja megfajtására csakhamar kész lett a néprege, hogy kővé vált kenyértészta annak az asszonynak, ki éppen nagypénteken akart sütni.

Gömörben, a lipóczy várrom előtt kőoszlop áll, a néprege szerint egy megkövült asszony a gyermekével karján. Szerette a várur fia a jobbágyleányt, de a büszke főnemes rossz szemmel nézte és ragos menyasszonyt szerzett a fiának. Nem szívesen vette az, de kellett nyugodnia az apai vasakarathoz. Félvászorgott az elhagyott leány a sziklatetőre s onnan a mélybe akarta magát vetni a lakodalom éjjelén, árva kisdédével együtt, de legyökereztek a lábai a vigalom hallatára és kővé merevült gyermekeivel a várall szemben, s mint állandó szemrehányás, ott áll ma is.

Hozza hasonló Abauj-Tornában a regeczi vár előtt álló kőasszony, s azt zengi a néprege róla, hogy kővé vált porleány az, kit a várur fia csábított

el, de ki karján tartott gyermekével együtt bánatában változott kővé, midőn látta, hogy a hitehagyott urfi más leánnyal megy esküvőre. Nem messze tőle van a Vénbánya kőve három testvérével, kik együtt azért kövültek meg, hogy szőlőjükből még Urnapján is dolgozni mertek, nem is terem a földjük azóta egyebet tuskénál és gavnál. A szádellői völgyben Attila lova patkójának a nyomát látja a nép a sziklán, más változat szerint a hun király fiától, Denge siestől ered az.

Nemzeti hőseink közül kivált az óriási erejéről híres Toldy Miklós az, ki rendezte, hányja-veti a hegyeket. Ilyen munkája a Czoki hegy megprezeztése Nográd vármegyében. A népmonda elbeszélése szerint Mátyás király qtaozott egykor arra tündérszép feleségével s a lovai megállottak a hegy előtt; éppen vissza akart a király fordulni, mikor odaugrott az öreg Toldy és egyetlen fejcsapással tört ösvényt a hegyen keresztül. Ezért a szolgálatért a királytól a legközelebbi két falat Alsó és Felső Toldot kapta ajándékba, azok ma is az ő nevét viselik.

A tordai hegyszakadást és lópatkó nyomot Tompa a néprege után úgy énekl meg, hogy Szent Lászlót 40 kun vette körül, de

Földig kettéhasadt az izmos sziklabére,

Egymástól messze eltárgulván kétfelé,

Közben fejszédítő üres mélység leve,

Mely őt elválasztá vad üldözőitől.

És míg maga a szent király bizton odább megyen,

A csodának jele maradt azon helyen,

Mély lópatkó-nyomot hagyván a mén lába.

A telőt borító kemény kősziklába.

Zemplén monok mellett magános sziklakő áll, pártás leányt imitál. Tompa úgy regéli, hogy Borka

a szürkehajú, fogatlan vénleány volt az, ki a fiatalok pártjátéka közben ellopta Juliska leány díszét és a saját fejére tűzte. Midőn pedig követelték tőle és ő esküdözött, hogy valjon kővé, ha nem az övé, ön átka fogta meg.

Mármarosban Majdanka község területén kőolaj forrásra bukkantak 1897. júniusban s a jó ruthén nép rögtön azt beszélte, hogy II. Rákóczy Ferenc lábnymoma az a pont, hol az az új áldás fakadt a munkakereső nép számára. Mutogatják a Gutin-hegy aljában a sziklabevágást, állítólag Pintye rabló dár-dájától származik az, midőn üldözői elől menekült.

A Tisza kettős forrás vidékén emelkedő zord hegység keletkezését a mármaros ruthén csinos népmondával úgy magyarázza ki, hogy a gonosz emberiség megbüntetésére végett Isten parancsára ördögök raktak halomba azokat a borzasztó hegyóriásokat, kik alkottak közülük iszonyu mélységeket, sötét sziklahasadékokat; de mivel a művek oly rémítő lettek, hogy magok is elijedtek tőle, megszánta Szűz Mária ott lakó néptől és addig könyörgött az igaz bíró előtt, míg megengedte neki a büntetés némi enyhítését. Erre a Szűzanya, kinek a képe előtt ma is lámpát gyújt a jámbor ruthén, betakar-gatta a zordon hegyoldalt szépen zöldelő havasi legelőkkel, a magános sziklak vadonába igéző tenger-szemeket helyezett el s körülültette gyönyörű feny-vesekkel; az ő parancsára fakadt az óriási fatörzsek lábainál forrás, mely kristálytisza vizével a völgyek virágos ölébe csörgödez alá. Így lett szép a vidék; melynek tündérbajt az ő erdő közönsz.

Összefoglaló rege szól a Popadja (papné) és Pop-Iván kettős hegyről Mármarosban. Elrabolták Iván pópa feleségét és mivel az a bandi főnökét szeretni nem akarta, sőt inkább vett annak a kezé-

5. Alkohol és büntetőtörvény. Referensek: Lombroso—Turin, Bleuler—Zürich, Vámbéry—Budapest.
6. A szesz italok végzetes hatása az afrikai benszültökre. Referens: Müller—Croppendorf.
7. Iskolai és nevelés az alkoholizmus elleni küzdelemben. Referensek: Yorke uró—London, Hähnel—Bréma, Eötvös—Szolnok, Fischer—Pozsony, Kirschane—Szt.-István.
8. Alkohol és munkaképesség különös tekintettel a katonai trainingre. Referens: bizonytalan.
10. Az alkohol ipari felhasználása, mint az alkoholizmus elleni küzdelem eszköze. Referensek: Dazinska-Goliska uró—Krakó, Klemp—Budapest, báró Malcoms—Budapest.
11. Az italmérés reformja. Referensek: Eggers—Bréma, Helenius—Helsingfors, Legrain—Paris, Malins—Birmingham.
12. Az alkoholizmus elleni mozgalom szervezése. Referensek: Wlassak—Bécs, Máday—Budapest, Stein—Budapest.

EGYESÜLETI ÉLET.

Kézdivásárhely, 1905. július 1.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Világosító Szent Gergelynek, az örmény róm. katolikus hívek nagy nemzeti apostolának ünnepét tegnap, július 9-én, kis városunkban is a nagy apostolhoz méltó fényű ünnepeltük meg.

Stadler Albin kedvelt plebánusunk két pap-társa közreműködésével fényes nagy misét mondott e napon, sőt egy igen tspraesett, hatásos szónoklatban is igen szépen méltatta Világosító Szent Gergelynek szent vallásunk, népünk körüli hervadhatatlan érdemeit. Mondani is alig kell, hogy az ünnepélyes isteni tiszteletet nagyon sokan vettek részt a katolikus hívők, de különösen mi, kik örmény származású hű polgárai vagyunk eszép hazának és városunknak. Mivel Stadler plebánus ur önként, teljes készséggel, minden díjazás nélkül végezte ezt a meghatározó istentiszteletet: kedves kötelességet vélték teljesíteni, midőn neki ezért halás köszönetet mondok nyilvánosan is. Egyben a Tek. Szerkesztő Ur engedelmével elszámolok azon adományokról is, melyet a Világosító Szent Gergely alaphoz gyűjteni szerencsés voltam. Adományozni szívesek voltak: Bankó Gyula, Dr. Balogh Vendel Czetv Martonné, Császár Lukácsné, Dávid Gyula, Elekcs Béláné, Fitzus Martonné, Fejér Antal, Finta Albert, Fejér Jánosné,

ből kinos halált, tiszteletére nevezte el a nép a hegyet, ahol ez történt, papjának (Popadja.) Elment keresni hű nejét Iván pap és midőn 1735 m. magaszt megölve találta, meghasadt bánatában a szive. Így kapta a másik hegy a Pop Iván nevet s azóta egyszerre lopi kő, felhő a kettős hegyet, egyszerre éri napsugár, — együtt sirnak együtt örvendenek ma is.

Hanusz István.

A pénz a magyar közmondásban

Sokszor egy-egy közmondásban több bölcsesség van, mint testes könyvben. Azért szedtük össze a pénzre vonatkozó magyar közmondásokat és ide írjuk sorjára:

- A krajcárból lesz a forint.
- A fillér is pénz, mert ezzel szokták az aranyat kimélni.
- Aki a krajcárt nem becsüli, a forintot nem érdemli.
- Két dolog káros a háznál: a rossz pénz és a rossz eseléd.
- A rossz pénz el nem vesz.
- A fa pénz is jó: ha elveszti sem kár.
- Ebül szerzett, ebül vész el.
- Nincs áldás a hamis kereseten, egy hamisan jött pénz elhajt száz igazat.
- Nem jó sok szó, csak a sok pénz jó, nincs könnyebb a teli erszénynél.
- A pénznek szerelme gonoszság gyökere; lidércet is imád, csak hogy pénzt hozzon; a pénzért a lelkét is odaadná.
- Elrejtett kincs nem megy ki eszedből.

Frenkul Emánuel, Pétsits Béláné, Pap Adolfné, Dr. Szepecsi Józsefné, Száva Dávid, Öz. Szvoboda Béláné, Tompa Zoltánné, Wertán Vencel, Wertán Béni, Öz. Zsigmond Gergelyné 1—1 koronát, Császár Gergely Dobál Lajos, Dávid István, Dr. Dávid János, Fejér Károly k., Jakab István, Mánya Dávid, Dr. Szentpétery Bálint, Wertán István, Zárug László 2—2 koronát, Dávid Antal 3 koronát; ebből kiadás volt 6 viaszgyertyára 18 korona, kántorak 2 k., két segédkező papnak 8 korona, harangozónak 1 k., gyászmisére 2 k., a fennmaradó 14 koronát betettem a tak. pénztárba a 10,097 sz. tak. betéti könyvbe a V. Szt. Gergely alapítvány növelésére. Köszönetet mondva az adakozóknak s a Tek. Szerk. Urnak, hogy soraimat közölte, vagyok teljes tisztelettel:

Dávid Antal

IRODALOM.

Hazai fejlődő baromfitenyésztésünk sokat köszönhet Hreblay Emil állattenyésztési felügyelőnek, aki nyolc év alatt 10 szakmunkát adott a magyar baromfi kedvelőknek, tenyésztőknek és gazdáknak kezébe, hogy megtanítsa őket a helyes baromfitenyésztés minden fogására.

Ismerik is a Hreblay-féle könyveket széles ez országban. Most legújabb munkájával azonban Hreblay oly közkíváncsúnak tett eleget, amely régtől fogva vágya volt a magyar tenyésztőknek, t. i. az, hogy egy könyvben, mindent feltaláljon s néhány koronáért oly munka birtokába jusson, a tanulni vágyó, a melyből minden tekintetben pontos utmutatást nyerhet.

E munka Hreblay-nak e napokban megjelent „Baromfitenyésztés” című s 280 lapra terjedő 115 gyönyörű képpel ellátott könyve, mely a szerzőnél Rákosligetben 3 kor. 20 fillér beküldése ellenében bérmentve kapható.

A Magyar Könyvtár a nyári szünet előtt mostküldi szét utolsó havi sorozatát: négy kiváló értékű füzetet, melyek minyikét örömmel fogja fogadni e nagy népszerűségű vállalat olvasóköre. A sorozat első két száma, a 425. és 426., Mikszáth Kálmán egyik legbájosabb humoreszkjét adja, azt a kedves kis házassági komédiát, melynek címe: „Ne okoskodj, Pistá!” A következő szám élen Beöthy Zsolt neve áll, aki a „M. K.” számára engedte át azt a remek emlékbeszédet, melyet a Kisfaludy-Társaság múlt havi Jókai-gyászünnepén tartott, s mely

A szegény ember úgy gondol az ő kevesére, mint gazdag ember az ő sokára.

Nyugtalanít a kincs, akár van, akár nincs.

Kölesönkérésnek megadás a vége.

Régi kölesön sem ajándék. Ha ellenséget akarsz szerezni, adj kőcsőn.

Adós fizess, beteg nyögj!

Sok esztendői bu sem fizeti ki a pénz adósságát.

Aki vagyonánál többel adós, semmije sincs.

Kinek mennyi pénze, annyi hitele.

Ha veszni akarsz, vállalj kezességet.

A kamatos pénz egy tálból eszik az emberrel.

Kettőt nem lehet az országból kiirtani: a pört és adósságát.

Elég gazdag, ki senkinek sem adós.

A nagy pompa erszény koporsója.

Előbb uri pompa: aztán koldus konyha.

Pompás temetés, pénzvesztegetés.

Dárius kincsét is alköltenő a tékozló.

Akinek semmije sincs, nem sokat tékozol.

Csunya lánynak is szép a pénze.

A gazdag özvegyasszony mindég harminc esztendősen ha moringja van.

Kettőt nem tanácsos olvasni: vén asszonyt pénzéért, rossz kocsit vasáért.

Gazdag leánynak börtönben is esik farsangja.

Ahol a szegénység benyit az ajtón, ott a szeretet kirepül az ablakon.

Sok kevélyt és bolondot csinál a gazdagság, mikor a bányában pénzt vernek, sok kevélyt is támasztanak.

irodalmunk mint az emlékbeszédek egyik klasszikus mintája fog fennmaradni, melyet ismernie kell mindenkinek. Végre a 428. számban olyan sorozat indul meg melyet régóta nélkülöztünk; oleső füzetek sorozata, melyben hálásnál bálásabb szavalmánydarakokat találhassanak mindazok, akik nyilvános helyen szavalni szoktak és nem akarják a közönséget már százszor elcsépett régi versekkel zaklatni. A „M. K.” 30 filléres szavalló könyveinek elseje „Angol költők” címet visel és Radó Antal mintaszóú fordításában egész csomó, nállunk eddigélg egész csomó, nállunk eddigélg ismeretlen elbeszélő- és leíró-költeményt tartalmaz, hosszabbakat és rövidebbeket, komolyakat és vidám tárgyuakat. Az angol szerzők, kik e füzetben képviselve vannak, Browning, Burns, Byron, Hemans, Hood, Longfellow, Tennyson, Whittier, és mások. — A „M. K.” eddig megjelent 428 számának teljes jegyzékét ingyen küldi meg bármely könyvkereskedés vagy a kiadó cég: Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaság, Budapest, Andrássy-ut 21. sz. A teljes „M. K.” kötet is kapható, Részletfizetésre.

Deák Ferenc beszédeiből eddig csak az a nagy, hatkötetes kiadás kapható, melyet Kónyi Manó rendezett sajtó alá. Most Fereneci Zoltán, Deák ki-tűnő életirója, e beszédeknek egy kisebb, válogatott kiadását rendezi sajtó alá, melyben a nagy államférfi felszólalásai közül a történelmi fontosságuk mind meg lesznek találhatók a szükséges jegyzetekkel és bő életrajzi bevezetéssel, valamint Deák korára vonatkozó illusztrációkkal együtt. A kötet a „Remekírók Képes Könyvtára” ez idei sorozatában fog megjelenni, hat más kötetel egyetemben, melyek közül főlemlítjük Kemenes (Kemp) Józsefnek, a vállalat számára készített új Odyssea-fordítását, valamint Radó Antal magyar Firduszját.

NAPI HIREK.

— Gróf Majláth püspök Kézdivásárhelyen. Az erdélyi róm. katolikusok főpásztorja gróf Majláth Gusztáv Károly hétfőn délután Bilázs Ferenc főesperes s a státus főmérnöke és építész kiséretében Kézdivásárhelyre érkezett. Megérkezése után a főmérnök és építészszel Hassák Vidor főgimn. igazgató s az itthon levő tanárokkal beható szemlést tartott a főgimnázium építésre kiszemelt telkek fölött, s miután megejtették a szükséges talajvizsgálatot is, a minoriták vendégszerető hajlékába meggyónattatta a jelentkezett 45—50 főgimn. tanulót s másnap kedden reggel 7 órakor esendő misét mondott s közben kiszolgáltatta az áldozás szentségét a gyónóknak s d. e. 10 órakor kocsival elutazott Oksikomyóra, hol péntek délutánig résztveszen a tanárok és tanítók lelki gyakorlatain.

— A tüzőltő egyesület nyári mulatsága. A Kézdivásárhelyi tüzőltőegyesület parancsnoksága hétfőn délután Nagy Károly főparancsnok vezetése alatt tartott ülésében elhatározta, hogy július 23-án vasárnap d. u. a Nagy Ferenc-féle ligetben táncmulatságot rendez saját pénztára javára. A rendezőbizottság elnökül Fejér Károly kereskedő, Ifj. Nagy Ferenc és Nagy Istvánt választotta meg, akik már megkezdették az előkészületeket s így van reménység, hogy a tüzőltők e mulatsága is, mint mindig, most is pompásan fog sikerülni, ami tekintve az egyesület humánus feladatát kívánatos is.

— Műtanrendőri bejárás. A gróf Mikes-féle gelencei fűrészteleptől a sepsiszentgyörgy—Kézdivásárhelyi vasutvonalba beiktatott Zabola-fűrésztelep állomásig épített erdei vasút kiépülvén, a vasuti és hajózási felügyelőség a műtanrendőri bejárást július 12. napjára tűzte ki. A közigazgatási bizottság a maga részéről a bejárásához a kir. államépítészeti hivatal főnökét és Bogdán Arthur biz. tagot küldötte ki.

— Áthelyezések. Az erdélyi róm. kath. egyházmegyében áthelyeztettek a következő plebánusok illetve lelkészek: Boeskor Ferenc Mikófaluból Királybányára, Kesztl János Kioéből Sellyére, Szabó Lázár Sellyéből Oláhláposbányára és Szenkovits Albert Királybányáról Kidébe. Tunyogi Csapó Endre szászrégeni káplán és hitelmező mikófalui plébá-

nossá lett és Csaby Gyula József ujmiséss Szászré-
genbe küldött segédlelkésznek és hitoktatónak.

— **Főtargyalás.** Rendkívül érdekes főtargyalást
tartott szombaton a kézdivásárhelyi kir. törvényszék.
Mika Ottokár nyug. sepsiszentgyörgyi aljárásbíró
ült a vádlottak padján hivatalos hataiommal való
visszaéléssel, megvesztegetés büntetével s két rend-
beli sikkasztással vádolva. Másodrendű vádlott An-
drás Ferenc volt, kit beismerése alapján is meg-
vesztegetéssel vádolt az ügyész, mert Mika Ottokár
nejének két pár csirkét és 12 tojást adott oly cse. ből,
hogy ez által a bírót hivatalos eljárásában befolyá-
solja. A bíróság a perbeszéd meghallgatása után
Mika Ottokárt felmentette András Ferencöt pedig
5 napi fogházra és 10 kor. pénzbüntetésre ítélte. Az
ügyész Mikára vonatkozólag felebbezett s több rend-
beli semmiségi panaszt jelentett be. András Ferencé
is felebbezett.

— **Halva találták** Peselneken az erdőben
Bedő Pál peselneki 15—16 éves ifju juhásztört. A
szerencsétlen fiatal ember ezelőtt mintegy 3 héttel
eltűnt s csak f. hó 9-én találták meg szörnyű hely-
zetben: egy fára felakasztva. Miután nagy
gyanú merült föl, hogy Bedő Pál nem öngyilkosság,
hanem gyilkosság áldozata lett: széleskörű nyomozás
indult meg, a bíróság is kiszállt s így nemsokára ki
fog derülni a titok, hogy ki követte el a borzasztó
cselekedetet.

— **Szállítás a hadseregnek.** A marosvásár-
helyi kereskedelmi és iparkamara tudatja az érde-
keltekkel, hogy a Nagyszebenben székelő 12-ik had-
test cs. és kir. hadbiztossága a folyó évi szeptember

1-től 1906. évi szeptember 1-éig szükséges takarmány
és tűzifa szükségletet az alábbi államásokon, hivata-
los helyiségekben a napokon tartandó ajánlati tár-
gyalásokon fogja biztosítani. 1. Nagyszeben hadbiz-
tosság hivatalos helyiségében f. é. július 19. 2. Bras-
sóban a cs. és kir. élelm. fiókraktárnál júl 24-én és
25-én. 3. Gyulafehérvárt a cs. és kir. élelm. raktár-
nál július 17-én.

— **Iparosok figyelmébe.** (Pályázat bakancs
szállításra.) A marosvásárhelyi kereskedelmi és ipar-
kamara tudatja az érdekeltekkel, hogy a m. királyi
honvédség részére 1906. évben szükséges bakancsok-
ból 16.000 (Tizenhatezer) pár a kisiparosok által fog
elkészíteni. Ezen szállításban résztvenni kívánó
szakmabeli kisiparosok szabályszerűen kiállított aján-
lataikat f. év július hó 20-án délig a fent nevezett
kereskedelmi és iparkamarához adhatják be. Bővebb
felvilágosítás ottan nyerhető.

— **Telefonhálózat Sepsi Szentgyörgyön.**
Régi óhaja megv. teljesedésbe nemsokára a sepsi-
szentgyörgyieknek. Az erdélyi postaigazgatóság már
rég elrendelte, hogy Sepsi-Szentgyörgyön a telefon-
hálózat bevezetessék, ami azonban közbejött aka-
dályok miatt ezelőtt valami két hónappal lett csak
foganatosítva. A telefon hálózat egyelőre csak Sepsi-
Szentgyörgyön fog bevezetett, azután Háromszék-
vármegye egész területére is, — mivel a telefont a
gyors közigazgatás és kereskedelem, általában a for-
galom érdeke kívánja — ki fogja terjeszteni a pos-
taigazgatóság. A telefon-hálózat építési munkálatát
Tilcsch Nándor posta- és távírdá-főtiszt, építési osz-
tályvezető vezeti.

Piaci árjegyzék 1905. július hó 6-án.

Buza, tiszta, mmázsája . . .	17 kor. — fillér.
közepes " . . .	16 " — "
Rozs " . . .	14 " — "
Árpa " . . .	11 " — "
Törökbuza mmázsája . . .	16 " — "
Zab " . . .	12 " — "
Borsó literje . . .	— " 20 "
Lenese literje . . .	— " 27 "
Paszuly " . . .	— " 26 "
Kása köles literje . . .	— " 33 "
Burgonya hektóliterje . . .	2 " 50 "
Marhahús kilogrammja . . .	1 " 04 "
Sertéshús " . . .	1 " 12 "
Berbécs hús " . . .	— " 64 "
Szalma mm.	2 " — "
Széna mm.	8 " 20 "
Ökör párja	500 " — "
Tehén "	320 " — "
Ökörbőr "	30 " — "
Tehénbőr "	23 " — "
Faggyugyertya kilogr. ja . . .	— " 86 "
Faggyu mm.	56 " — "
Tűzifa 1 □ m.	4 " 80 "
Malac darabja	2—5 " — "
Liba párja	5 " — "
Csirke párja	2 " — "
Bárány darabja	6—8 " — "
Tojás 10 db	— " 20 "
Tehéntej egy liter	— " 16 "
Bivalytej egy liter	— " 24 "

Ajánlom a nagyérdemű közönségnek a legújabb
és legdivatosabb báli, eljegyzési és esketési meg-
hívókat, értesítéseket, névjegyeket, továbbá min-
dennemű alkalmi és más nyomtatványokat
nagyon diszes kiállításban. — Gyászkoszorúk
szallagaira feliratok fekete, arany és ezüst nyo-
mással vagy valódi
érbetűkkel, melyek
a szallagról soha le
nem hullnak — olesó
áron eszközöltetnek.

Levelezőlapalbumok.
Emlékkönyvek.

Mindennemű szüksé-
geltető községi, köz-
igazgatási, egyházi
és ügyvédi nyomtat-
ványok mind rak-
táron vannak. * * *

Ima- és énekkönyveket,
ugy katolikusok mint reformátusok részére nagy választé-
kban tartok. Továbbá mindennemű kép-, mese- és ál-
moskönyvek, legújabb népdalok nagy raktáron. Mindennemű
tankönyvek, tanszerek és naptárok dus választékban.

A „Székelyföld“ kiadóhivatala.

IF J. JANGSÓ MÓZES

gőzerőre berendezett könyv-
nyomdája, könyvkötészete,
papír-, írószer- és könyvke-
reskedése

KÉZDIVÁSÁRHELYT.

a „Jancsó“-féle gyógytár mellett.

A Székelyföld legnagyobb nyomtatványraktára.

Könyvkötészetemben minden fajta könyvek
bekötését nagyon jutányos áron eszközölöm s
azokat kívánatra ellátatom ércsarkokkal,
miáltal azok tiszteztartósabbakká válnak.
Bőrárukban nagy választék van raktáron, u. m.:
pénzerszények dohány-, cigarettá-, szivar- és
névjegy-tárcák. Fü-
sűk, bajuszkefék. To-
vábbá acél- és nikkell
remontoar zsebórák,
pisztolyok, revolve-
rek, szemüvegek, he-
gedűhurok, evikke-
rek, olvasók, borotvák

Butorraktáromban
mindig állandóan rak-
táron tartok szalon-,
ebédlő- és hálószoba
berendezéseket, vas-
ágyakat, gyermekko-
esikat, ablak carni-
sokat, hajlitott és

préselt ületti székeket, chiffonokat, mosdó-, éjjeli-
és étszekerényeket, ebédlő és heverő diványokat
matracokat stb., stb., melyeket a jelenleg ujonnan
berendezett asztalos műhelyemben kitűnő száraz
anyagból saját felügyeletem alatt készíttetek s ol-
csó árak mellett bocsátok szíves rendelkezésre.

Hirdetések olesó áron felvételnek e lap kiadóhivatalában.